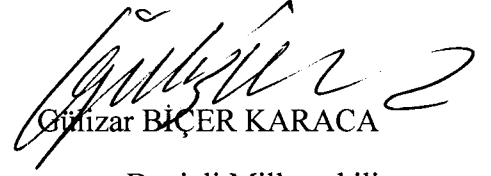

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yazılı sorularımın Anayasa'nın 98. İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından yazılı olarak yanıtlanması konusunda gereğini arz ederim.

Gülizar BİÇER KARACA

Denizli Milletvekili

Çin, ülkeye ithal ettiği atıklardan dolayı elde edilen geri dönüşümlü ürünlerin, çevre kirliliğine yol açtığını fark etmesiyle belirli bir oranın üzerinde kirliliğe sahip olan atık ithalatını yasakladı. 1 Ocak 2018 itibarıyla plastik atık ve 20 ayrı geri dönüşüm malzemesinin ülkeye girişine izin verilmiyor. Bu gelişme üzerine Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Avrupa Birliği (AB) ülkeleri başta olmak üzere birçok ülke ortaya çıkan atıklara baş edebilmek için formül ararken, 6 milyon ton atığın Hindistan, Pakistan, Vietnam, Kamboçya ve Malezya'ya gibi aralarında Türkiye'nin de bulunduğu ülkelere gönderildiği ortaya çıktı. Malezya ve Vietnam'ın İngiltere'den plastik çöp ithalatına sınırlama getirmesi ve Polonya'nın da konuyu değerlendirmeye başlamasının ardından, Türkiye İngiltere'den en çok plastik çöp ithal eden ülkeler arasına girdi. 2018'in ilk 3 ayında Türkiye İngiltere'den 27 bin 34 ton plastik çöp ithal edildi. Geçen yılın aynı döneminde bu sayı 12 bin 22 tondur.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı'nın (OECD) 2015 yılında dair verileri, Türkiye'nin çöpünün sadece yüzde 1'ini geri dönüşüme yolladığını, gerisini ise katı atık sahasına gönderdiğini gösteriyor. Science dergisinde yayımlanan araştırmaya göre, Türkiye plastik atıkları geri dönüştürme konusunda en başarısız ilk 20 ülke arasında.

Sayıları yaklaşık 500 bin olan sokak atık toplayıcıları da geri dönüşüm sanayicileri de "ithal çöpten" rahatsız. Sokak Atık Toplayıcıları Derneği Başkanı Recep Karaman: "İthalatlar nedeniyle kazancımız düştü" derken Değerlendirilebilir Atık Malzemeler Sanayicileri Derneği (TÜDAM) Başkanı Vedat Kılıç: "Türkiye'ye her ay ithal edilen atık miktarı gittikçe artmaya başladı. Acil önlemler alınmazsa, ülkemiz dünyanın çöplüğü haline gelecek" diyerek duruma tepki gösteriyor.

Ekonomik etkileri yanı sıra halk sağlığı açısından da ciddi sorunlar ortaya çıkarma riski barındıran çöp ithalatı ile fitalat ve bisfenol gibi tehlikeli, toksik özelliklere sahip kimyasal maddeler su ve gıda ambalajları yoluyla veya geri dönüştürülmüş malzemeden üretilen ürünlerin deriyle teması halinde insana geçebiliyor. Plastik malzemelerde bulunan bu ve benzeri bileşiklerin hormonal sistem bozucu olmaları sebebiyle özellikle bebek ve çocuklar üzerinde olumsuz etkileri kanıtlanmıştır.

Sadece plastik atıklar değil, e-atık olarak tanımlanan elektronik atıkların ve metal atıklar gibi pek çok başlıkta çöp ithalatının 2005 yılından bu yana giderek artan biçimde sürdüğü Türkiye'de, ciddi halk sağlığı sorunlarının ortaya çıkmasının önüne geçilmesi için mevcut durumun net bir şekilde ortaya konması büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- 2005-2018 yılları arasında hangi ülkelerden, ne miktarda ve hangi türlerde atık ithalatı yapılmıştır?
- 2- 2005-2018 yılları arasında yapılan atık ithalatı hangi kurumlar aracılığıyla yapılmış, yurtdışından ülkeye sokulan atıklar için ne miktarda ödeme yapılmış veya alınmıştır?
- 3- Ülkemizin yaptığı atık ithalatının miktar bazında yıllara ve türlere göre dağılımı nedir?
- 4- İthal edilen plastik atıklar, plastiğin evsafına göre bir ayrıma tabi tutulmakta mıdır? Eğer tutulduysa ithal edilen atık plastik türlerinin 2005-2018 yılları arasındaki miktarları nedir?
- 5- 2005-2018 yılları arasında ithal edilen plastik çöpü tehlikeli ya da toksik atık olup olmadığı açısından gümrüklerde herhangi bir kontrol ve denetime tabi tutulmuş mudur?
- 6- Fitalat, bisfenol ya da benzeri toksik bileşikler içeren plastik çöpü ülkemize girmiş midir? Eğer öyle ise ne miktarda girmiştir?
- 7- 2005-2018 yılları arasında ithal edilen plastik çöpünün ne kadarı geri dönüşüme tabi tutulmuştur?
- 8- Geri dönüşüme girmeyen plastik çöpü nasıl değerlendirilmektedir? Bu çöp gıda ambalajı, mutfak ekipmanı, bebek ve çocuk ürünleri ile oyuncak üretiminde hammadde olarak kullanılmakta mıdır? Kullanılmadığı neye dayanarak öne sürülebilir?
- 9- Gıda ambalajlarında, gıdalarda ve sularda, bebek ve çocuk ürünleri ile oyuncaklarda fitalat ve bisfenol A ile bisfenol S bileşiklerinin kalıntı analizleri yapılmakta mıdır? Eğer öyle ise ne gibi sonuçlar elde edilmiştir?